

A Katasztrófavédelem szerepvállalása a török-magyar kulturális évadban

The involvement of the Disaster Management Service in the Turkish-Hungarian cultural season

---

Dr. Berki Imre
Katasztrófavédelem Központi Múzeuma
igazgató
Email: kok.muzeum@katved.gov.hu
ORCID: 0000-0001-8144-4751

Absztrakt:

A török-magyar kulturális évad során fontos szerepet játszott a Katasztrófavédelem szervezete. Gróf Széchenyi Ödön személye, aki a magyar és török tűzoltóság megalapítója jelenti a kapcsolatot a két ország között. Születésének 185. évfordulójára emlékeztünk, tudományos konferenciákat, alkotói pályázatot, kiállításokat szerveztünk tiszteletére. Az évad Katasztrófavédelemhez kapcsolódó eseményeit mutatja be a tanulmány.

Kulcsszavak: Gróf Széchenyi Ödön, tűzoltóság, konferencia, kiállítás

Abstract:

During the Turkish-Hungarian Cultural Season, the Disaster Management organization played a significant role. Count Ödön Széchenyi, the founder of both the Hungarian and Turkish fire brigades, serves as a link between the two nations. The season commemorated the 185th anniversary of his birth with scientific conferences, creative competitions, and exhibitions held in his honor. This study presents the Disaster Management-related events of the season.

Keywords: Count Ödön Széchenyi, fire brigade, conference, exhibition

1. BEVEZETÉS

Magyarország Kormánya Törökországgal együttműködve 2024-ben közös **magyar-török kulturális évadot** hirdetett, 2023. december 18-ai nyitánnyal, a két ország közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének 100. évfordulója alkalmából. [1]

Az oszmán-magyar, majd török-magyar kapcsolatok mély hatást gyakoroltak mindkét nép nyelvére, kultúrájára, történelmére. A magyar szabadságküzdelmek bukását követően, kíséretükkel együtt, Thököly Imre, II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos is török földön talált menedéket. Az ugyanakkor kevésbé ismert, hogy mindezért a magyarok mit adtak „cserébe”. Az 1848-49-es szabadságharcot követően oltalmat kereső honvédek közül sokan léptek be az oszmán seregbe, és harcoltak hősiességgel vagy adták életüket a félholdas zászlóért; Széchenyi Ödön és kollégái megalapozták a modern isztambuli tűzoltóságot, Kovács Aladár az első isztambuli mentőállomás megalapításában vett részt, míg az 1920-as évektől magyar mérnökök segítettek a török építészeti, vízgazdálkodási vagy éppen a meteorológia fejlesztését. [2]

A 2024-es év, az évfordulók éve a Katasztrófavédelemnél is. 100 éve történt meg a **magyar-török** ország diplomáciai kapcsolatok felvétele, 150 éve foglalta el hivatalát Törökországba a 185 éve született gróf Széchenyi Ödön.

2. 185 ÉVE SZÜLETETT A TŰZOLTÓ GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN

A kulturális évad lehetőséget adott a két ország szellemi és gyakorlati kapcsolódási pontjainak számbavételére, amelyek közül kiemelkedik gróf Széchenyi Ödön személye.

Gróf Széchenyi Ödön „a legnagyobb magyar”, Széchenyi István másodszületett fia 1839. december 14-én látta meg a napvilágot Pozsonyban. A családi háttér meghatározta egész életét és munkásságát. 1860. szeptember 2-án esett át a „Tűz-keresztiségen”, amikor a nagyenyi családi birtokon tartózkodva tűz ütött ki a faluban, nem sokkal később pedig Fertőszentmiklóson is hatalmas tűz keletkezett, mindkét esetben részt vett a mentésben. Ekkor köteleződésként a tűzoltó ügy mellett. 1862 tavaszán Londonba utazott, hogy kormánybiztosként képviselje Magyarországot a világkiállításon. Londoni tartózkodását felhasználva belépett a híres Fire Brigade kötelékébe, hogy tűzoltói ismereteket szerezzon. Kezdeményezésére a Pesti Önkéntes Tűzoltóság alapszabályát 1866-ban jóváhagyták, de csak 1869-ben tudta csapatát begyakoroltatni. Mászótornyot állítottak fel a tornaegylet telkén, és a gróf által beszerzett két angol fecskendőn gyakorolták a szerelést. A kiképzés eredményeként az önkéntesek alkalmassá váltak a tűzoltószolgálat ellátására. Az önkéntes tűzoltók tényleges szolgálata abból állt, hogy az Eskü téri őrtanyán egy őrparancsnok és nyolc tűzoltó éjszakai szolgálatot tartott. Ők nappal polgári foglalkozásukat űzték, ezért a folytonos szolgálatot nem tudták ellátni. Az éjszakai szolgálatot 1870. január 9-ével kezdték meg, az önkéntes tűzoltósággal azonban nem lehetett ellátni a tűzoltói szolgálatot, ezért Széchenyi fizetett, hivatásos tűzoltóság létrehozását kezdeményezte. Pest város tanácsa is belátta, hogy nem lehet pusztán csak az önkéntes tűzoltóságra támaszkodni. 1870. február 1-jén felállt a 12 főből álló csapat, mely az Eskü (Március 15.) téri őrségen megkezdte szolgálatát. Mindkét szervezetnek, az Önkéntes és a Hivatásos Tűzoltóságnak is, gróf Széchenyi Ödön lett a főparancsnoka. 1870. december 5-én tartották meg Pesten, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség alakuló ülését, ahol 17 egyesület 52 képviselője vett részt és alapította meg a tűzoltók érdekvédelmi szervezetét. A szövetség elnökének Széchenyi Ödönt választották. Széchenyi, mint főparancsnok szinte minden tüzesetnél jelen volt. 1871. szeptember 13-án a Nemzeti Színház díszletraktárának égésénél a tűzoltók emberfeletti munkával tudták megmenteni a színház épületét és a ruhatárát.

A tűzoltóság önfeláldozó tevékenységének híre eljutott a királyhoz is, aki a mentésben résztvevőket arany és ezüst érdemkereszttel, Széchenyi Ödönt a Lipórend lovagkeresztjével tüntette ki. Széchenyi, mint tűzoltó főparancsnok nagy figyelmet fordított a testületek felszerelésének minőségére, korszerűségére.

Angliából hozatott fecskendőket, köztük az újdonságnak számító gőzfecskendőt. 1874-ben Abdul-Azíz szultán diplomáciai úton érintkezésbe lépett I. Ferenc Józseffel, aki személyesen is ismerte Széchenyit, s kérte, hogy a grófot küldje ki Konstantinápolyba a tűzoltóság megszervezésére és begyakorlására. Ekkor még nem sejtette, hogy ez a küldetés élete végéig szól. [3]

De ne feledkezzünk meg azokról a magyar tűzoltókról, Follmann Alajosról, Bárány Nándor Ernőről és Scserbovszky Szaniszlóról, akik Széchenyi Ödönnel együtt érkeztek Törökországba, illetve Bogisich Károlyról sem, aki Szmirna, a mai Izmir tűzoltó parancsnoka volt. A konstantinápolyi mentőegyesület 1911-es megszervezésében - szintén Széchenyi közvetítésével – pedig gróf Karátsonyi Jenő és Kovách Aladár, a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület képviselőitében működtek közre. [4]

3. MEGEMLEKEZÉS TÖRÖKORSZÁG MAGYARORSZÁGI NAGYKÖVETSÉGÉNEK A TÖRÖKORSZÁGOT ÉS SZÍRIÁT PUSZTÍTÓ FÖLDRENGÉS EGYÉVES ÉVFORDULÓJÁN

A kulturális évad első eseményére február 8-án került sor Törökország magyar nagykövetségének épületében, a Törökországot és Szíriát pusztító földrengés első évfordulóján. 2023. február 6-án Törökország déli és központi részét érintő nagy erejű földrengéseket követően a Katasztrófavédelem HUNOR Hivatásos Mentőszervezetének tagjai 2023. február 6. és 12. között Antakya-ban, a nap 24 órájában, megfeszített munkával 17 túlélőt, köztük 3 gyermeket mentettek ki az összedőlt épületek romjai alól. [5]

A megemlékezésen részt vett és beszédet mondott Gülşen Karanis Ekşioğlu, Törökország magyarországi nagykövete, aki beszédében kiemelte, hogy valamennyi érintett számára a reményt jelentette a magyar egységek megérkezése. Dr. Kovács Zoltán, nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkár kiemelte, hogy bajban ismerszik meg a jó barát, majd külön-külön köszönetét fejezte ki a hivatásos és az önkéntes szervezeteknek. Ahogy fogalmazott, a tapasztalat ennek a hivatásnak a legértékesebb eleme, amelyet sem megvenni, sem pótolni nem lehet, ugyanakkor nélkülözhetetlen építőköve a szakmai fejlődésnek. Azbej Tristan, az üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps Program megvalósításáért felelős államtitkár kiemelte, hogy „*Nagy dolgokra nem mindenki képes, de kis dolgokat nagy szeretettel bármelyikünk megtehet.*” dr. Jackovics Péter tüz. ezredes, a HUNOR Mentőszervezet parancsnoka arról emlékezett meg, hogy „*voltak olyanok, akiknek a jövőjét a mentőegységek adták vissza*”. Valamennyi felszólaló az egy évvel korábban bekövetkezett katasztrófához fűződő személyes élményeit idézte fel. A nagykövet asszony tavaly februárban a földrengés sújtotta területen tartózkodó házastársáért aggódott, a külkapcsolatokért felelős államtitkár gyermeke az önkéntes segítőkhez csatlakozott, a Hungary Helps Program vezetője az újjáépítésben nyújtott támogatást, a magyar hivatásos mentőegység vezetője pedig a katasztrófa helyszínén irányította a mentést. A megemlékezés végén a mentésben résztvevők számára nagykövet asszony a hála és a köszönet jelképeként emléklapokat adott át.

4. „YANGIN PASA- TŰZPASA” GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGE CÍMŰ KONFERENCIA A KATASZTRÓFAVÉDELEM KÖZPONTI MÚZEUMÁBAN

Március 11-én a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma adott otthont a 2024-es török–magyar kulturális évad keretében rendezett „Yangin Pasa- Tűzpassa” Gróf Széchenyi Ödön kulturális öröksége című konferenciának.

Az eseményt Törökország képviselőitében Gülşen Karanis Ekşioğlu nagykövet, míg a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság részéről Erdélyi Krisztián tűzoltó vezérőrnagy, művelési főigazgató-helyettes nyitotta meg. A konferenciát megtisztelte jelenlétével a Széchenyi család képviselőitében Széchenyi Tímea, valamint Dillioğlu Mustafa, a Maarif Alapítvány magyarországi igazgatója.

A konferencián három értékes előadást hallgathattak meg a résztvevők. A sort a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának igazgatója, Dr. Berki Imre kezdte, „Egy hivatás két hazája - Gróf Széchenyi Ödön a magyar és a török tűzoltóság megteremtőjének munkássága” című előadásában a gróf hazai és törökországi munkásságát mutatta be. Őt követte dr. Lepp-Gazdag József, aki előadásában Széchenyi Ödön gödi kapcsolatairól értekezett, a sort a Maarif Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium diákjai zárták, akik egy prezentációval készültek. A résztvevők végezetül tárlatvezetéssel egybekötött múzeumi sétát tettek. [6]

5. TÖRÖK GYEREKNAP MAARIF MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUMBAN

1920. április 23. fontos nap a Török Köztársaság történetében. A török függetlenségi háború idején (1919-1923) ezen a napon ült össze először a Török Nagy Nemzetgyűlés és ekkor fektették le az alapjait egy független, szekuláris és modern köztársaságnak. Atatürk, a törökök atyja a gyermekeknek ajánlotta április 23-át, hisz, mint mondotta, ők a jövő várományosai. 1920 óta ez a nap a törökök függetlenségi napja, és Atatürk szavai nyomán a gyermekek napja is. 1935-ban hivatalosan összevonták a két eseményt, így lett belőle a ma ismert nemzeti függetlenség napja és gyereknapi.

Ebből az alkalomból projektnapot tartottak a Maarif Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium diákjai. A projekt nap témája gróf Széchenyi Ödön, magyar származású oszmán pasa, az állami tűzoltóság megszervezőjének munkássága volt.

Általános iskolás diákok rövid műsorról készültek a meghívott vendégeknek. Gülşen Karanis Ekşioğlu a Török Köztársaság magyarországi nagykövetének, a Gül Baba Örökségvédő Alapítvány [7]¹ képviselőinek, Dr. Berki Imrének a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának igazgatójának, a Széchenyi család képviselőjében Széchenyi Tímeának valamint a Dél-Pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltség képviselőinek.

Ezután a Gül Baba Örökségvédő Alapítvány képviselői átadták az iskola könyvtárába szánt könyvadományukat. A gyermekekkel közösen elültették a szintén általuk adományozott ispartai rózsatöveket.

Majd megkezdődött az akadályverseny, ahol a vegyes csapatoknak 4 állomáshelyen kellett a tűzzel kapcsolatos feladatokkal megbirkózniuk. Ebben segítségükre voltak a XIX. Kerületi Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság munkatársai, akik bemutatták és megismertették a gyermekekkel a modern tűzoltó felszereléseket. A játék során Széchenyi Ödön tevékenységével is megismerkedtek.

6. AZ ORSZÁGOS TŰZMEGELŐZÉSI BIZOTTSÁG ÉS A KATASZTRÓFAVÉDELEM KÖZPONTI MÚZEUMA ALKOTÓI PÁLYÁZATA

Izgatott gyerekekkel telt meg a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának előadóterme június 14-én, az Országos Tűzmegeelőzési Bizottság és a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma alkotói pályázatának eredményhirdetésére és ünnepélyes díjátadó ünnepségére. Az országos pályázat fővédnöke Dr. Góra Zoltán t. altábornagy, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója, az Országos Tűzmegeelőzési Bizottság (továbbiakban: OTB) elnöke volt. Az országos bírálóbizottság elnöke Fülep Zoltán t. dandártábornok, országos tűzoltósági főfelügyelő, az OTB ügyvezető elnöke.

¹ A Gül Baba Türbéje Örökségvédő Alapítványt a Magyar Állam hozta létre 2017-ben azzal a céllal, hogy Gül Baba Türbéjét és az azt körülvevő kerteket, valamint az ezekhez kapcsolódó páratlan kulturális értékeket megóvja, üzemeltesse és hasznosítsa. Alapítvány célja, hogy kulturális hidat építsünk a két ország között, minél több emberrel megismertessük a türbét és a körülötte működő komplexumot.

A pályázat célja, hogy az iskolások kreatív alkotásokon keresztül mutassák be a tűzvédelem fontosságát, a lakástűzek megelőzését, vagy a tűzoltó hagyományokat. A pályázaton az iskolások két téma közül választhattak „*A füstérzékelő életet menthet*” valamint a magyar–török kulturális évadhoz kapcsolódóan „*Gróf Széchenyi Ödön élete és munkássága*”. Az ország különböző pontjairól összesen 3187 pályamű érkezett, 2928 a „Füstérzékelő életet menthet”, 259 pedig a „Gróf Széchenyi Ödön élete és munkássága” témakörben. Ez utóbbi téma számos portrét, novellát és verset ihletett, az alkotásokon érezhető volt, hogy a gyerekek számára is értéket képviselt a nagy előd, a „tűzpassza” munkássága. Ezeket a pályaműveket Mustafa Aydogdut, a Yunus Emre Török Kulturális Intézet igazgatója által vezetett zsűri értékelte. A pályázat célja az volt, hogy az iskolások kreatív alkotásokon keresztül mutassák be a tűzvédelem fontosságát, a lakástűzek megelőzésének lehetőségeit, vagy a tűzoltói hagyományokat. Fülep Zoltán t. dandártábornok, országos tűzoltósági főfelügyelő gratulált a tehetséges fiataloknak, mellette Borsos Mihály képzőművész és Mustafa Aydogdut is további szárnypróbálgatásra bátorította az alkotó gyerekeket. Az alkotásokból kiállítás készült, melyet a résztvevők örömmel tekintettek meg. A rendezvény zárásaként a gyerekek múzeumpedagógiai foglalkozáson vettek részt. [8]

7. PENDIKI GYEREKCSOPORT LÁTOGATÁSA A KATASZTRÓFAVÉDELEM KÖZPONTI MÚZEUMÁBAN, VALAMINT A GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN EMLÉKKERTBEN

A kulturális évad keretében különleges vendégek látogattak el július 12-én a Katasztrófavédelem Központi Múzeumába. Az Isztambul Pendik városrészéből érkezett török diákokból álló csoport játékos túrlatvezetés után a Gróf Széchenyi Ödön Emlékkertben rózsát is ültetett. A Pendikből érkezett diákokat és kíséretüket Dr. Berki Imre múzeumigazgató fogadta. A csoportot elkísérte Vinczek György, Kispeszt alpolgármestere, Dillioglu Mustafa, a Maarif Alapítvány magyarországi igazgatója, Széchenyi Tímea, a Gróf Széchenyi Ödön alapítvány elnöke és Szilágyi István, nyugalmazott tűzoltó alezredes. A túrlatvezetés után a tizenéves diákok kipróbálhatták az erre az alkalomra készült Széchenyi Ödön totót, melyet örömmel töltöttek ki. Ezt követően megtekintették a múzeum épülete mellett álló Gróf Széchenyi Ödön Emlékkertet. A látogatás emlékére, a török-magyar kapcsolatok ápolásának, virágzásának szimbolizálására, a kert 3 tő rózsával gazdagodott. [9]

8. KOSZORÚZÁS ÉS EMLÉKKONFERENCIA GRÓF SZÉCHENYI ÖDÖN SZÜLETÉSÉNEK 185. ÉVFORDULÓJÁN

Születésének száznyolcvanötödik évfordulóján a katasztrófavédelem vezetői megkoszorúzták gróf Széchenyi Ödön BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság épületében lévő emléktábláját, majd a magyar és a török hivatásos tűzoltóság megalapítójának munkásságát bemutató és örökségét méltató konferenciát tartottak. Az emléktáblát a szervezet a gróf születésének száznyolcvanadik évfordulója alkalmából készítette 2019-ben. A dombormű Oláh Mátyás László képzőművész alkotása, amely előtt a katasztrófavédelem vezetői minden évben elhelyezik a köszönet és a tisztelet koszorúját. Az idei, december 16-i megemlékezésen dr. Góra Zoltán tűzoltó altábornagy, a BM OKF főigazgatója, valamint Özkan Duman, a török nagykövetség első tanácsosa és misszióvezető-helyettese koszorúzta meg az emléktáblát. Az ünnepi eseményen jelen volt Kecskeméti Dániel t. dandártábornok, gazdasági főigazgató-helyettes, a megemlékezésen részt vettek a BM OKF vezetői, valamint a területi szervek igazgatói. Meghívott vendégként ott volt Dillioglu Mustafa, a Maarif Alapítvány magyarországi igazgatója.

Ezt követően került sor a Török-Magyar Kulturális Évad keretében megszervezett konferenciára, amelyet annak levezető elnöke, Fülep Zoltán t. dandártábornok, országos tűzoltósági főfelügyelő nyitott meg, majd Dr. Góra Zoltán t. altábornagy, főigazgató mondott ünnepi beszédet. Ahogy fogalmazott, „*a legnagyobb magyar fiának életművéről emlékezünk meg a mai napon török barátaink társaságában*”. Kiemelte, száznyolcvanöt év elteltével is elevenen él gróf Széchenyi Ödön emléke mindkét országban.

Nevét több emléktábla, emlékét számos plakett és érem őrzi, alakja bélyegeken is megjelenik, de ami ennél is fontosabb, a tűzoltószakma számára Széchenyi Ödön munkássága ma is alapvető hivatkozási pont, és a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának állandó kiállítása is emléket állít a modern magyar tűzoltószervezet létrehozójának. Végezetül hangsúlyozta, a gróf személyében, életpályájában, munkásságában meghatározó volt a két nép, a két kultúra, a magyarok és a törökök szolgálata.

Özkan Duman, a török nagykövetség első tanácsosa és misszióvezető-helyettese beszédében szintén felidézte a gróf életpályájának főbb momentumait, majd örömét fejezte ki, hogy a mostani megemlékezésre a török-magyar diplomáciai kapcsolatok századik évfordulóján kerül sor. Ezután leszögezte, a gróf szimbolikus alakja a magyar-török kapcsolatok ápolásának. A magyar mellett a török hivatásos tűzoltóság megszervezése is az ő nevéhez köthető, negyvennyolc éven át élt Törökországban, ahol nagyon aktív és hatékony munkát végzett, amelyet számos kitüntetéssel ismertek el.

Széchenyi Tímea, a Gróf Széchenyi Család Alapítvány elnöke nem tudott részt venni az ünnepségen, ezért ünnepi beszédét Fülep Zoltán tűzoltósági főfelügyelő tolmácsolta. „Ma egy olyan ember emlékét ünnepeljük, aki nemcsak történelmet írt, hanem élete által megváltoztatta hazánk és Törökország biztonságának és közösségünk életének alakulását. Az ő példája arra emlékeztet bennünket, hogy az egyéni elkötelezettség és a közösségi összefogás által képesek vagyunk megvalósítani az álmainkat, és előmozdítani a társadalmi fejlődést” – hangzott az üzenet.

Ezt követően az előadásokra került sor. Elsőként Dr. Berki Imre, a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának igazgatója tartott előadást, amelyben gróf Széchenyi Ödön magyarországi tevékenységét helyezte a fókuszba.

Dr. Fodor Gábor, a HUN-REN BTK Történettudományi Intézet tudományos munkatársa, turkológiai osztályvezető a gróf törökországi tevékenységére emlékezett meg részletes, minden ottani eseményre kiterjedő előadásában.

Végezetül Dr. Bognár Balázs t. dandártábornok, a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács elnöke Gróf Széchenyi Ödön öröksége Magyarországon, a katasztrófavédelem napjainkban címmel tartott előadást. Ebben a gróf tevékenységének a mai korra gyakorolt hatásáról beszélt. Úgy fogalmazott, rengeteg kockázattal terhelt világban élünk, az új és új helyzetek kezeléséhez elengedhetetlen a folyamatos megújulásra való képesség. Ezt illetve az elkötelezett hivatástudatot tanulhattuk meg gróf Széchenyi Ödöntől – fogalmazott a tábornok. [10]

9. SZÉCHENYI ÖDÖNRE EMLÉKEZETT A DUNA TV MAGYAR KRÓNIKA CÍMŰ MŰSORA

2024. december 17-én emlékműsor került adásba a Duna Televízió Magyar Krónikájában. A hetente jelentkező kulturális magazinműsor a magyar kultúra legfontosabb „mérőköveit” mutatja be, a műsor vezetője Csőre Gábor Jászai Mari-díjas színművész. Az adást gróf Széchenyi Ödön 185. születésnapja alkalmából készítették és tűzték műsorra, amelyben a téma megkerülhetetlen szakértői mutatták be a gróf kalandos életútját.

Dr. Csorba László² a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója ismertette a gróf hazafias vállalkozásait, valamint a hajózás terén elért érdemeit. Dr. Berki Imre a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának igazgatója a magyar tűzoltóság megszervezésében szerzett elvülhetetlen érdemeit ismertette. Dr. Fodor Gábor³ turkológus történész a HUN-REN BTK Történettudományi Türkológiai osztályvezetője a „Tűzpassa” törökországi szerepvállalásáról beszélt.

10. SZÉCHENYI ÖDÖN EMLÉKEZETE

A kulturális évad keretében a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma „Gróf Széchenyi Ödön élete és munkássága című kiállítását bemutatta 2024. márciusában a „Yangin Pasa- Tűzpassa” Gróf Széchenyi Ödön kulturális öröksége című konferencián. 2024 áprilisában a Rendőrség Igazgatási Központjában a Rendőr- Tűzoltó Nap alkalmából rendezett központi ünnepségen, valamint a gróf 185. születésnapján rendezett ünnepségen a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságon. Gróf Széchenyi Ödön szerepel a Magyar Nemzeti Múzeum a „Törökország-építő magyarok” című vándorkiállításában, mely az évad során Törökország több városában is bemutatkozott.

A kiállításához kapcsolódóan készítette el emlék érméjét Pogány Gábor Benő szobrászművész. [11] 2024-ben a katasztrófavédelmi szervezet méltó módon emlékezett meg legendás alakjáról a magyar török kulturális évad alkalmából. A nagy előd szavait szem előtt tartva, tovább dolgozunk és valljuk. *„Legszentebb feladatunk a bajbajutott emberek mentése!”*

---

² Csorba László, a 19. századi magyar történelem, az olasz-magyar kapcsolatok kiemelkedő kutatója, 1973 és 1979 között végezte tanulmányait az ELTE Bölcsészettudományi Karán történelem, levéltár és könyvtár szakon. Az egyetem elvégzése után az MTA Filozófiatörténeti Intézetében dolgozott, 1991-től az ELTE Művelődéstörténeti Tanszék docense lett. 1998-ban a Római Magyar Akadémia tudományos igazgatója, majd 2003 őszétől az Akadémia főigazgatója lett, ezután a Magyar Tudományos Akadémia Történelemtudományi Intézetének igazgatóhelyettesi posztját töltötte be. 2010 és 2016 között a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója volt, 2018 óta címzetes főigazgató. 2014-ben sikeresen védte meg nagydoktori értekezését, és megkapta az „MTA doktora” tudományos fokozatot. 2015-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetemen habilitált, 2016-ban pedig egyetemi tanári kinevezést kapott. 2016 júliusától az ELTE Történeti Intézet főállású egyetemi tanára, 2018-tól emellett a Történettudományi Doktori Iskola tisztagja, továbbá a Művelődéstörténeti doktori program vezetője. 2019-től az NKFIH által meghirdetett Tematikus Kiválósági Program ELTE BTK kari projektjének vezetője. 2018 óta az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának tagja, ezen belül 2021-ig a Kulturális Szakbizottság elnöke volt. 2023. szeptember 27-én a fővárosi közgyűlés ki nevezte Budapesti Történeti Múzeum élére. Munkáját több kitüntetéssel elismerték, kutatói munkásságát jelentős publikációi is jelzik.

³ Fodor Gábor 2009-ben kezdett el hivatalosan dolgozni a doyen turkológus Hazai György kutatócsoportjában, kezdetben az MTA Nyelvtudományi Intézetében, majd az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetében, ahol az MTA fiatal kutatói ösztöndíjasa volt. 2014-2015 között a Maróth Miklós vezette Avicenna Közél-Kelet Kutatások Intézetének munkatársa volt, egészen 2015-ig az Isztambuli Magyar Intézet igazgatói posztjára történő kinevezéséig, 2018-ban védte meg doktori disszertációját az ELTE Történelemtudományi Doktori Iskolája, Az Oszmán Birodalom, a magyarországi török hódoltság és a Török Köztársaság története doktori programja keretében. Fő kutatási területe az Oszmán Birodalom 19. 20. századi története, különös tekintettel a török-magyar kapcsolatokra és a magyarok törökországi aktivitására. 2023-tól a HUN-REN BTK Történettudományi Intézet, tudományos munkatársa Türkológiai osztályvezető.

MEGHÍVÓ

“YANGIN PAŞA-TÜZPASA”

Gróf Széchenyi Ödön kulturális öröksége konferencia

A rendezvény a 2024-es Török-Magyar Kulturális Évad keretein belül kerül megrendezésre.

2024. március 14-én. 10.00 – 13.00

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma
1105 Budapest, Martinovics tér 12.

MAARIF
TÜRK HANCIYATI
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
BUDAPEŞTE

TÖRÖK-MAGYAR KULTURÁLIS ÉVAD 2024

MAGYARORSZÁG SZOLGALATÁBAN A BIZTONSÁGÉRT

KATASZTRÓFAVÉDELMI ÉS ÉLETTANI KÖZPONTI MÚZEUM

GÜL BABA
OROSZGÖVÉR ALAPÍTVÁNY

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

1. kép: Meghívó „Yangin Pasa – tüzpasa” (Forrás: ld. [5])

PROGRAMOK

- **BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság képviselőjében Erdélyi Krisztián tű. vezérőrnagy, művelési főigazgató-helyettes úr köszöntője**
- **10:15 - 10:30**
Gülşen Karanis Ekşioğlu
Törökország budapesti nagykövete köszöntő beszéde
- **10:30 - 10:45**
Gróf Széchenyi Tímea
Megnyitó beszéd
- **10:45 - 11:15**
Dr. Berki Imre
„Egy szakma két haza. Gróf Széchenyi Ödön a magyar és a török tűzoltóság megteremtője.”
- **11:15 - 11:45**
Dr. Lepp-Gazdag József
Nyugdíjas sebész, helytörténész, a gödi Kapu CIKK Egyesület elnökének élménybeszámolója.
„Gróf Széchenyi Ödön, a magyar ikon” alcím: „De mit keresett Ödön Gödön?”
- **11:45 - 12:15**
Maarif iskola diákjai tartják előadásukat.
Maarif Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium:
László Tamara Dóra, 8. o. és Gutsik Ákos Richárd, 10. o. Gróf Széchenyi Ödön, a nagy utazó.
- **A konferencia záró gondolatai:**
Mustafa Dillioğlu Maarif Magyarországi Főigazgatójának a beszéde
- **12:15 - 12:45**
Álló fogadás

2. kép: Múzeumi program (Forrás: ld. [5])

2. kép: Törökország – építő magyarok emlékérmék – Gróf Széchenyi Ödön (Forrás: ld. [11])

10. IRODALOMJEGYZÉK

- [1] 1924. évi XVI. törvénycikk a Török Köztársasággal Konstantinápolyban 1923. évi december hó 18. napján kötött barátsági szerződés becikkelyezéséről.[Online].
Elérhetőség: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92400016.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39> (2024.12.15.)
- [2] Magyar Emlékek Törökországban. [Online].
Elérhetőség: <https://www.turkmagyarizi.com/magyar.html> (2024.12.15.)
- [3] Berki I. „A magyar tűzoltóság 150 éves története”, *Belügyi Szemle* DOI:
<https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.8.1> (2024.12.11.)
- [4] Fodor G. „Gróf Széchenyi Ödön Konstantinápolyban” *Védelem Tudomány* [Online].
Elérhetőség: <https://ojs.mtak.hu/index.php/vedelemtudomany/article/view/13406> (2024.12.17.)
- [5] BM OKF „Díszparancs” [Online]. Elérhetőség:
<https://www.katasztrofavedelem.hu/29/hirek/273431/diszparancs> (2024.12.17.)
- [6] BM OKF „Gróf Széchenyi Ödönre emlékeztek” [Online]. Elérhetőség:
<https://www.katasztrofavedelem.hu/29/hirek/282063/grof-szechenyi-odonre-emlekeztek> (2024.12.17.)
- [7] 1995/2017. (XII.19.) Korm. határozat a Gül Baba türbéje és környezete kiemelkedő értékeinek megőrzésével és hasznosításával kapcsolatos intézkedésekről [Online].
Elérhetőség:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A17H1995.KOR&txtreferer=00000001.TXT> (2024.12.18.)
- [8] BM OKF „Kihirdették az Alkotói Pályázat eredményeit” [Online]. Elérhetőség:
<https://www.katasztrofavedelem.hu/29/hirek/283847/kihirdettek-az-alkotoi-palyazat-eredmenyeit> (2024.12.18.)
- [9] BM OKF „Török csoport látogatása” [Online]. Elérhetőség:
<https://muzeum.katasztrofavedelem.hu/32797/hirek/284469/torok-csoport-latogatasa> (2024.12.19.)
- [10] BM OKF „Gróf Széchenyi Ödönre emlékezett a katasztrófavédelem” [Online].
Elérhetőség: <https://www.katasztrofavedelem.hu/29/hirek/287439/grof-szechenyi-odonre-emlekezett-a-katasztrofavedelem> (2024.12.19.)
- [11] Törökország – építő magyarok emlékérmék: Vámbéry Ármin, Széchenyi Ödön, Bartók Béla, Réthy Antal, Ormos Imre (ezüst, ezüstözött bronz és bronz érmék) [Online].
Elérhetőség: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?mode=browse&params=publication;34795565> (2024.12.19.)